

ШЫН

СОВЕТ ЗВЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
КЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1956
АПРЕЛЬ
5
ЧЕТВЕРГ
№ 71 (3524)
Өртөз 20 коп.

Моол Арат Республиканың элчини
Д. Адилбиштин алдары дөөш В. М. Молотовка
болган эртенги шайлаага (1 арын).
СЭКП-ниң XX съездинин материалдарын
өөренип турар (1 арын).
МАЙ БИРГЕ УТКУШТУР (1 арын).
Көдөз ажил-агый продукцияны бот-
уеини чигедери дөөш (2—3 арыннар-
да).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Д. Бочаров. — Делегейде болуп турар
чорутарыны допчулаа (4 арын).
А. Н. Микоянның Бирмада чоруп тура-
ры (4 арын).
А. Н. Микоянның Бирмадан Вьетнам-
ның Демократия Республикасына үнү-
кени (4 арын).
А. Н. Микоянның Ханойда барганы
(4 арын).

Великобританияның Компартиясының
XXIV съездинин ажитынтаны
(4 арын).
Шыдыраа талазы-биле бирги чер дөөш
(4 арын).
ОБЪЕДУСКОМДА: Өртөз арга-ыштар-
ны камгалаар хемчеглер дугайында
(4 арын).

ШКОЛАЛАР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ ЧАА СОРУЛГАЛАР

ССРЗ-ниң улус ажил-агыйн хөгжүд-
ериниң алдыгы беш чыл планының талазы-
биле СЭКП-ниң XX съездинин Директив-
валары бистин чуртувусту улус ажил-
агыйнның болгаш культуру тургузушкуну
бүтү алырларынын соругаларын тодаргай
айткан. Ол Директивалар бистин улустун
амырларчы өрге-ажыктарын, миллион-мил-
лион совет кижилерин күзөлтүп үзгөйлөй
турар.

Алдыгы беш чыл планының талазы-
биле СЭКП-ниң XX съездинин Директив-
валарында айтканы бола: «Нийти эртемниң
ортумак школаларына (он чыл) болгаш тус-
кай ортумак өөренилге черлеринде уругларын
болгаш аныктарын өөренип арга-биле хоорай-
ларга, болгаш көдөз черлерге бүгү-нигиниң
ортумак өөренилгенин колдуунда боттанды-
рар. Амырларчы өөренилге черлеринде уруг-
ларын болгаш аныктарын өөренип арга-биле
хоорай-ларга, болгаш көдөз черлерге бүгү-
нигиниң ортумак өөренилгенин колдуунда
боттанды-рар. Школаларда өөренилге-
кижизиндеги ажилдар белия денелге тур-
густуу мааньында оларда ийи чыл-чыларын
саны хей, өөренилгени ара каапканын ужу-
рунда өөренилгенин саны кызырларын тавар-
галары бар болуп турар. Школалар тууунга
дыка хей ачка-херенгилер чедир ажилат-
тынаан. Школа назым уругларын үчүдүн рай-
оннарын хей кезип багай чоруткан, оон түн-
дүнде өөренилгенин чылдазынын талазы-
биле улус ажил-агыйнның планы бо өөр-
енилге чылдына 1419 кижиге чедир күтүс-
түмөш. Ол-да үнүштинде 520 уруглар өөр-
енип болуп школа амырларга кырткан. Өөр-
енилге чылдынын бирги чартында 1.053 өөр-
енилгенин кызыр-
ган. Ийиш шыдыраа арга-биле чептер моон
соглаар каттаава ужурау.

Бүгү-нигиниң ортумак өөренилгенинче
шылгачын херек кырынга боттанды-
рар улус ажил-агыйнның чорударын негиз
турар. Школа назым уругларын тодаргай
саны барындаа тургаш, школа бажынар-
ын, интернаттарын чегелер, башкы кал-
дарын белектер, өөренилге болгаш ажил-
агыйн херекселер-биле школаны хандырар
айтыртыгы соглаар-
ладышкын чокка бүгүн шиптирлер — партия,
совет болгаш улус өөренилгенин органдары-
нын чутула соругалар бо-
лур. Школа-интернаттарын калбартыр тал-
лазы-биле партияны XX съездинин шиптир-
леринде айтканын боттанды-
рар, бар школаларын, интернаттарын чаз
соругаларын боттанды-рар таарыш-
тыр дерш тургузары эржек чутула. Школалар-
га өөренилге-кижизиндеги ажилды үндө-
шүн-биле экижидер, өөренилгенин школа-
ны элекке уверия болдурбазын чаз соругалар негиз турар.

СЭКП-ниң XX съездинин шиптир-
леринде политика-биле өөренилгенин айты-
рларын чутулаан айткан. Школага политика-
биле өөренилгенин бүгү хемчег-
лер-биле хөгжүдөр, аңаа материалдыг суруу-
ду долу-биле тургузары, оңе бүгү-
нигиниң күзөлтөй уугандары партия, совет,
хамыктын мурунда улус өөренилге органдары-
нын негизин турар. Өөренилгенин амырлар-
биле, практика-биле холбаштыр тал-
лазы-биле, өөренилгенин бүтүрүлгелер, колхозтар,
совхозтар болгаш МТС-тер ажилы-биле танышты-
рып, школа чанынын дуржулга уюшкучу-
тарына, школанын мастеркаларынга ажил-
дадып өөренип хемчеглерин экижидер.

Областың школаларынын башкылар кол-
лективин чыл бүрүе бистин Төрөз чурту-
вустун аны-бүрү хоорайларын педагог-
тиктин институттары дооснаар-биле колдуун
турар. Бүгү-нигиниң ортумак өөренилгенин
боттанды-рар кезирге башкыларын саны улам
көзүдөр деп чүве билгилер. Ийиштин башкыларын амыр-
лар байдалын экижидер, ылангы оларга чуртула
бажынарын туура-
ууг күзөлтөй салдыган турар ужурау.

Бедик техника-биле чепселген болгаш мурун-
агы өртемге үндөүлөгөн бистин улус ажил-
агыйн нийти өөренилгенин школаларына чаз,
улам улус негелдени салып турар. Совет школа ол негелдени
күзөлдүрүлгелер. Бистин чуртувуста аны-
агый салгаччыларын кижизиндеги бүгү-
нигиниң херек. Партия, совет ажил-агый
болгаш хей-ниги органдары школа дугайында
үргүчү сагыш салыр ужурау.

Моол Арат Республиканың элчини
Д. Адилбиштин алдары дөөш В. М. Молотовка
болган эртенги шайлаага

Моол Арат Республиканың ССРЗ-де Оңза болгаш
Бүрүн эртенги Элчини Д. Адилбиштин Москвадан
чоруттары-биле холбаштыр оң алдары дөөш ССРЗ-
ниң Министрлер Чөвүлгенин Дарганын Бирги
Оралакчы болгаш Даштыкы Херектер Минист-
ри В. М. Молотов апрель 2-де эртенги шайлаага
тургускан.

Эртенги шайлаага Элчин чериниң чөвүлгенин
Д. Тойбо, садыг чөвүлгенин Д. Гомбожап, 1-ги
секретарь Б. Дорвожон, 2-ги секретарь Х. Цэд-
дорж, 3-ху секретарь О. Сух-Очир болгаш элчин
чериниң аттагаш Б. Готов олар олурган.

Совет талаан эртенги шайлаага ССРЗ-ниң Даштыкы
херектер министриниң оралакчы Н. Т. Федоренко,
Браккы Чоон чук кидизиниң эртелекчи И. Ф. Кур-
дюков болгаш ССРЗ-ниң Даштыкы Херектер
Министрлериниң харымсалгалыг эске-
дээ ажилдачылар олурган.

Шайлаага чүрөткүн ханындан найралдыг байдалга
өрткен.

СЭТА.

СЭКП-ниң XX съездинин материалдарын өөренип турар

Областың көдөз ажил-агыйнның ажил-ишчилери
СЭКП-ниң XX съездинин төгүлүг шиптирлерин танышкан
хурамында Кызылдын даараныла комбинатынын ажил-
чы, албан-хаакчылары, инженер-техник-
чи ажилдакчылары бүтүрүлгенин чыл
планын хуусаа бетинде күзөлдүрүп деп
бүткен хуузалгелерин алган.

Комбинат февралда нийти-биле
51.300 рубль оругалыг болган, ол айла
продукцияны бот-үзөшүн 0,8 хуу чиг-
еткен. Ажил-ишчилерин күзөлдүрүп
ажылынын түнүнде инженер-тех-
никти ажилдакчылар болгаш албан-
хаакчылар шайналыг депшигелги ажил
телевини алганнар.

Даараныкчыларын күзөлдүрүп
ажылынын түнүнде алган хуузалгелер
ажыл-иш-биле карышпай, амырларга
боттанып турар. Бирги кварталдын пла-
нын 102,3 хуу күтүскөн.

Шевер даараныкчы коммунист эш Гау-
шаквага уурткан пласты даарар бригада
планын 112, каас-каа хеп кылр пех
132 хуу күтүскөн. Эштер Гаушаква,

Бий-Хем районда машина-трактор стан-
цияны коллектив партиянын XX съездинин
алдарыкчан социалист чарыжынын түнүнде
тракторлар болгаш көдөз ажил-агый машина-
ларын септелгенин хуусаа бетинде дооскан. А-
гы үдө трактор бригадалары ажилдар
колхоздарычче үнүп эгелей берген.

Делегейин ажилчы чоңарынын бай-
рылаа—Май бирге уткуштур МТС-тиң
механизаторлары комбайннар септелгенин
бүрүн доозарын күзөлтөш. Ол болза чүдө
дүжүт алаап алышканында белек-
кеди дүргөдөр эес, оон-биле кады ком-
байннерин хову ажилында бүрүн кий-
риштерин базз хандырар.

СЭКП-ниң XX съездинин шиптир-
лерин болгаш материалдарын «Болжор» за-
водтун коммунисттер, партия негизчү
эестери болгаш комсомолчулар уугу со-
нуургал-биле өөренип турарлар. Партия
болгаш комсомол чырымышканынын систе-
матизация өөренилгенин чоруп турарына
контроль партия комитети тургускан.

Заводтун партия библиотеканын про-
пагандистерин чөвүлгө хурамын чымы-
дырган, аңаа XX съездинин материал-
дарын таллазы-биле бирги кичээлдерин
чорутканын дуржулазын солуккан. За-
водтун партия комитетин секретары эш
Таранепоң олуруп эрткен пропаганд-
ист Марковтун бөлүгүнүн кичээлине
шупту диндакчыларын, ылангы ажил-
чыларын аразына беседа кедергей иде-
кейи эртенги демделген. Бот-боттары-
нын дуржулазын солукшунан, олар Совет
куруненин даштыкы политика-нын ха-
нымы-биле өөренип эртенер.

СЭКП-ниң XX съездинин документте-
рин болгаш материалдарын өөренирчче
заводтун коммунисттер идекейи кирип-
кен.

(СЭТА).

Областың колхозчулары уугу хандыкшы- биле өөренип турар

Каа-Хем районун Хрущев аттыг кол-
хозунда партия организациязынын ча-
нында политика-биле 20 ажит киж до-
таалма өөренип турар болгаш ам партия-
нын XX съездинин материалдарын өөр-
енип эгелеш. Баштайгы кичээлдерге
Теп Комитеттиң өтөчүдүн дугайында эш
Хрущевтин илеткелни өөренип.

Колхоз баштаар чери болгаш партия эге
организацияны съездинин материалдарын
ырыккы формаларда малчынарга болгаш
бүгү колхозчуларга таныштырар соруга-
га-биле тускай пропаганда-истерин болгаш
агитаторларын томуйлаан. Олар колхоз-
чулар ортузунга агитация ажилын кал-
бартып, боттарына оналшкан участо-
ктарында кызымаккай ажилдап турарлар.

Даштыкы чурттарда өнүктөр-биле чагаалажышкын

ШАУЛЯЙ. «Раудоний велая» колхоза
«Чжунсухуабо» деп кыдат солунунг чаз-
га келген. Оң бир арынга Литваның
көдөз ажил-агый артелинин даргазы эш
Гердайтисиниң сөөгү чылдарда артелини
чедип алган чедикширенин дугайын
чугаалап турар чүтүдү парлаан. Ийи
колхозтун амырларын дугайында көр-
гүзгүлери фото-чуруктары-биле кады үн-
дүргөн.

Литва колхозтун дугайын кыдат солун-
ун редакциясы бир-де дугаарында «Совет
өвиле» деп журналдан билген. Ол журнал-
да «Раудоний велая» деп көдөз ажил-
агый артелинин тараажыларынын амыр-
ларын болгаш күш-ажылынын дугайы-
нда чүтүдү парлаан. Оон эгелеш-де өн-
үктөргө аразына чагаалажышкын эгелеш.

Литва колхозчулары биле Корея Улус-
Демократия Республика-ның көдөз ажил-
агыйнның ажил-ишчилерин аразында
сырып найрал тургустунган. Чоктаа чаз
ССРЗ-биле культуру харымсалгалыг корея

Май 1-ге уткуштур

Квартал планы күзөлдүрүп

СЭКП-ниң XX съездинин төгүлүг
шиптирлерин танышкан хурамында Кы-
зылдын даараныла комбинатынын ажил-
чы, албан-хаакчылары, инженер-техник-
чи ажилдакчылары бүтүрүлгенин чыл
планын хуусаа бетинде күзөлдүрүп деп
бүткен хуузалгелерин алган.

Комбинат февралда нийти-биле
51.300 рубль оругалыг болган, ол айла
продукцияны бот-үзөшүн 0,8 хуу чиг-
еткен. Ажил-ишчилерин күзөлдүрүп
ажылынын түнүнде инженер-тех-
никти ажилдакчылар болгаш албан-
хаакчылар шайналыг депшигелги ажил
телевини алганнар.

Даараныкчыларын күзөлдүрүп
ажылынын түнүнде алган хуузалгелер
ажыл-иш-биле карышпай, амырларга
боттанып турар. Бирги кварталдын пла-
нын 102,3 хуу күтүскөн.

Шевер даараныкчы коммунист эш Гау-
шаквага уурткан пласты даарар бригада
планын 112, каас-каа хеп кылр пех
132 хуу күтүскөн. Эштер Гаушаква,

Бий-Хем районда машина-трактор стан-
цияны коллектив партиянын XX съездинин
алдарыкчан социалист чарыжынын түнүнде
тракторлар болгаш көдөз ажил-агый машина-
ларын септелгенин хуусаа бетинде дооскан. А-
гы үдө трактор бригадалары ажилдар
колхоздарычче үнүп эгелей берген.

Делегейин ажилчы чоңарынын бай-
рылаа—Май бирге уткуштур МТС-тиң
механизаторлары комбайннар септелгенин
бүрүн доозарын күзөлтөш. Ол болза чүдө
дүжүт алаап алышканында белек-
кеди дүргөдөр эес, оон-биле кады ком-
байннерин хову ажилында бүрүн кий-
риштерин базз хандырар.

СЭКП-ниң XX съездинин шиптир-
лерин болгаш материалдарын «Болжор» за-
водтун коммунисттер, партия негизчү
эестери болгаш комсомолчулар уугу со-
нуургал-биле өөренип турарлар. Партия
болгаш комсомол чырымышканынын систе-
матизация өөренилгенин чоруп турарына
контроль партия комитети тургускан.

Заводтун партия библиотеканын про-
пагандистерин чөвүлгө хурамын чымы-
дырган, аңаа XX съездинин материал-
дарын таллазы-биле бирги кичээлдерин
чорутканын дуржулазын солуккан. За-
водтун партия комитетин секретары эш
Таранепоң олуруп эрткен пропаганд-
ист Марковтун бөлүгүнүн кичээлине
шупту диндакчыларын, ылангы ажил-
чыларын аразына беседа кедергей иде-
кейи эртенги демделген. Бот-боттары-
нын дуржулазын солукшунан, олар Совет
куруненин даштыкы политика-нын ха-
нымы-биле өөренип эртенер.

СЭКП-ниң XX съездинин документте-
рин болгаш материалдарын өөренирчче
заводтун коммунисттер идекейи кирип-
кен.

(СЭТА).

Кузбасстың шахтёрларының кыйгырыгына Донбасстың дагжыларынң харызы

КНЕВ. Бүш-ажылы боттанды-
рундо колхозчуларын чымы-
дырган, аңаа XX съездинин материал-
дарын таллазы-биле бирги кичээлдерин
чорутканын дуржулазын солуккан. За-
водтун партия комитетин секретары эш
Таранепоң олуруп эрткен пропаганд-
ист Марковтун бөлүгүнүн кичээлине
шупту диндакчыларын, ылангы ажил-
чыларын аразына беседа кедергей иде-
кейи эртенги демделген. Бот-боттары-
нын дуржулазын солукшунан, олар Совет
куруненин даштыкы политика-нын ха-
нымы-биле өөренип эртенер.

СЭКП-ниң XX съездинин документте-
рин болгаш материалдарын өөренирчче
заводтун коммунисттер идекейи кирип-
кен.

(СЭТА).

Төрөз колхозунуң байлакшылынга

АРЫБ-БАЖЫ. (Телефон-биле). Улут-Хем
районда Маленков аттыг колхоз бо чымын
картофель болгаш нога тарылазынын
шачун эртен чылдындан ийи ажит ала-
тап өстүрерин планнаан. Ол соруга агы
усе боттут ажил-херекте кылдынып
турар. Узениннер культулар аайы-биле
бүрүн белектеринген, харын ол таллазы-
биле колхозчуларын хуузуна бажы-
чаны участоктарына бешин дуулаап бо-
лур арга бар.

Ногаз бригаданы 120 муң ирик-елек
саважыгаштарын кылып, калуста, поми-
дор, өтүрүч расадалары өстүрерине
150 рамаларын бүрүн белектер, 5 пар-
ник онгарларын дерш алган. Чуртун
удобренелери өдөк, куш өдө хамаарыш-

кан участоктарында четчир чыгдыган.
Ол ышкан рамаларын санынга хамаар-
ыштыр хымыргын база эске-даа матери-
алдардан шымыларын белектерин доос-
кан. Бо ажилдарын уугурун колхозтун
агроному эш Тунаев эки организастап ту-
рар.

Партиянын XX съездинин төгүлүг
шиптирлерин танышкан, ногаз бригада-
зынын кижигүннери улам бедиктен кү-
зөлдөдөрүн алган ажилдап турар. Эртен
чымын бригаданын кирген оругалы
чүтлө 8 муң рубль болган, а бо чымын
төрөз колхозуна 75 муңдан куу эес
рублдин бээрин бригаданын кижигүннери
илереткен. Оларын сөз боттут ажил-хе-
ректен карышпас.

Күш-ажылчы сорук киришкын

Алдыгы беш чылдын баштайгы чымы-
1956 чылда салдыган ажил-агый соруга-
ларын чедикширенин боттанды-
рар дөөш районда «Торгалы» колхозтун
колхозчулары бедик колдургушкунун
ажылдап турар. Туугу бригаданы бо чыл-
дын планында көрүнгөн туугуларга че-
дер ыш материалдарын белектер, ам
оңу туугу шөлдеринче сөөртүгүн ажил-
ды калбарып турар. Байр-Белектин тран-
зит эвеноузда атырларын аңгыда
«СРЗ-5» автомашина база бар, чүтлө
сөөгү он хонукта бешин 730 ажит чү-
дуктарын экпел күзөлтөш.

Колхозтун малы хур кыштаган турар.

(СЭТА).

КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ПРОДУКЦИЯЗЫНЫН

Чер болгаш мал ажылынын продукциязынын чыгыс хемчээлине күш-ажыл база хөрөнгөлөр чарыгдалын ээсжидиринге бүгү-ле бар курлавырларны ажыгдарынын талазы-биле хемчеглерни чугалажып көргөн Бин-Хем районунуң экономиктиг конференциязынын материалдары область солуннарынга парлатынган.

Көдээ ажил-агыйны дүргөн хөгжүдеринге, бирги ээлчегде малдың продуктуун көвүдөдиринге болгаш дүжүттү бедиринге, а оң түннелинде колхозтарын, совхозтарын орулгаларын улгаттырынга болгаш экономиказын өстүреринге экономиктиг конференциянын ужуу-дузасын бедир-биле үнелеп, Бин-Хем районунуң экономиктиг конференциязын деткивишкан, СЭКП-нин Танды райкомун болгаш райкууском районунуң экономиктиг конференциязын чоокта чаа эрттирген.

Тандынын экономиктиг конференциязынга районунуң колхозтарынын, МТС-теринин, совхозунуң ууртукчулары, ажилдакчылары, көдээ ажил-агыйны тускай эртемнигери болгаш мурнакчылары, партия, совет ажилдакчылары булурушкан.

«1955 чылда районунуң колхозтарынын, совхозунуң база МТС-теринин ажил-агыйнынын экономиктиг анализ болгаш моон сонгааргы сорулгалар» деп, райкуускомунуң даргазы эш ВОЛЧАТОВТУН ол конференцияга кылган илеткелиниң болгаш чамдык саналдарынын долчулалы моон адаанда парлатынды.

1955 чылда районунуң колхозтарынын, совхозунуң база МТС-теринин ажил-агыйнынын экономиктиг анализ болгаш моон сонгааргы сорулгалар

Райкуускомунуң даргазы эш ВОЛЧАТОВТУН илеткелинден

Бистин чуртувустун социалисттик көдээ ажил-агыйны улам ыңай хөгжүдеринин улуг программалык Совет Эвилелинин Коммунисттик партиязынын ХХ съездинин шийтирилдеринде тодаргай айттыган. Көдээ ажил-агыйнын нийти продукциязы алдыгы беш чылда барык 70 хуу өсөр ужурулут, тодаргайлаарга бешки беш чылдазынга деннээр дика бедик темптерин улгаткан турар. 1960 чылда чуртка тараанын нийти чымдаанын 11 миллиард пудка чедирери көрдүнгөн. Эгити бүдүрерин ийи катап, сүтүтү — барык ийи катап көвүдөдирин айттыган. Картофель болгаш ногаа культураларын бүдүреринин талазы-биле база улуг сорулгалар салдынган.

Совет Эвилелинин бүгү ажычмы чонна-рынын материалдык болгаш культурулук деннелин улам-на бедир дугайында чаагай сорулгалар СЭКП-нин ХХ съездининин төөгүлүг шийтирилдеринде айттынган. Беш чылдын дүргүзүндө ажилчыларын болгаш албан-халакчыларын боттут ажил-төдүлери барык 30 хуу улгайдыр, а колхозчуларын нийти акша болгаш натурал орулгалары 40 хуудан эвээш эвээш эвээш.

«Көдээ ажил-агый артелинин Уставын болгаш колхоз бөдүрүлгөсүнн баш артелин ажил-херектерин өргөтөп башкарынга колхозчуларын шийтирилдерин улам ыңай хөгжүдүр дугайында» база «Колхозчуларга ай сайында азынсы өөренин болгаш колхозтарга күш-ажылдын негизде телевериниң дугайында» СЭКП Тен Комитетинин болгаш ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүдөдирин 1956 чылдын март 10-да хүлөп алган доктаалдары колхозтарын организас, ажил-агый талазы-биле улам ыңай быжыгдарынга, колхозчуларын материалдык база культурулук деннелин соксаз чокка бедиринге төөгүлүг ужуу-дузанын.

Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактын улуг сагыш-салымчынынын база хүн-бүдүргөтү дузалакчыларын ачы-ында Танды районунуң көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери сөөгү чылдары чамдык көргүзүлгөдөн чедип алганнар.

Бистин районунуң колхозтарында көдээ ажил-агыйнын бүгү кол көргүзүлгөдөн 1951 чылдазын-биле деннээр өрткөн чылын ыракта бедик болган. Чижээ, 1951 чылда бүгү культуруларын дүжүт ортума-биле ба бүртүзүлгөн 8,2 центнер турган болза, а 1955 чылда 13,3 центнер болган. Колхозтарын акша орулгалары 5 миллион рубльге көвүдөөр, а үгетимеке фонддары 9 миллион 400 муң рубльге чедир өскөн. Илаңгыя, Жданов аттыг колхозтун акша орулгалары 296 муң турганыннан 1 миллион 70 муң рубль чедир, «Революциянын чалбыжы» колхозтун — 330 муң рубль турганыннан 1 миллион 370 муң рубль чедир, «Кызыл партизан» колхозтун — 463 муң турганыннан 1 миллион 544 муң рубль чедир көвүдөн.

Районунуң бүгү 7 колхозтарын шийтирилден 5 колхозтар 1955 чылда миллион-нээр апарган, а эрткен ийи колхозтар эвээш орулгалык болган: Ленин аттыг колхоз — 329 муң рубль, Буденный аттыг колхоз — 611 муң рубль орулгалык болган.

Районунуң көдээ ажил-агый артелинин шийтинден Жданов аттыг, «Революциянын чалбыжы», «Кызыл партизан», Сталин аттыг колхозтар боттарынын экономиказынын талазы-биле шыраак хөгжүдөлгө болуп турар. Оң чылда-лааны чүдөл дээр, ол колхозтарын ажил-агыйнын, бирги ээлчегде мал болгаш чер ажылын хөгжүдөр талазы-биле ажил-херекти багай эвээш чорудуп келгенде болуп. Күш-ажылдын сагыла-чуртуму бо колхозтарга дээр тургусту-ган. Ук колхозтарын орулгаларын чыл бүрдө көвүдөп келгеннин түннелинде мыда колхозчулар байлак чедимчелг чурттап турар болгаш колхозчу өргөдөр хүзүндө саап ижер инектерин болуп турар. Устунде колхозтарга сав-учет багай эвээш тургустунган, оларын дарга-ларда, сав-учет ажилдакчылары-даа тускай эртемниг болгаш колхозтарга ууртук ажилдын биче эвээш дүжүлгөдөн шийтирилген алганнар.

Бистин районунуң Ленин аттыг болгаш Буденный аттыг колхозтарын үстүндө мурнакчы колхозтарын деннелинде хөгжүдөп калып турар. 1955 чылда бо колхозтарын орулгаларын эвээш болганы үстүндө деннелинген болгай. Илчээрда Ба-

тун практиказы херек кырында бадыткан турар.

Колхозтарын экономиказын өстүрүп, быжыгдарынга, оларын бай-шыдады ажил-агыйлар бөдүрүлгөсүн шийтирилг чүтү болза, колхозтарын ажил-агыйнын башкарынга ууртуганнын деннелин улам-на бедир, колхоз бүртүзүлгө экономиказын хандыр, тодаргай өөренип көрүшкөн, көдээ ажил-агый артелин тодаргай ууртууру болуп.

— Көдээ ажил-агыйны улам ыңай дүргөн бүдүреринин шийтирилг чүтү болза, көдээ ажил-агыйны ууртуурун деннелин бедирде болуп — деп, партиянын Тен Комитетинин отчет илеткелинин талазы-биле СЭКП-нин ХХ съездининин Резолюциясында чугалаан турар. Партиянын ХХ съездининин бо чугула айткычын ажилдагы боттангыларынча улаанган тодаргай хемчеглерин алдыр бистерден негетинип турар.

Колхозтарын хей орулгалык байлак болгаш көдээ ажил-агый бүдүрүлгөсүнүн өн-не чугула адыры болза, чер ажылы болуп турар. Көдээ ажил-агыйны бистин районунуң колхозтарында 103 муң 600 гектар, «Элегес» совхозка 48 муң гектар черин быжыгдан. Колхозтарга быжыгдан бүгү черин 25,1 хууу тарыла шадери болуп турар. Илчээрда, черин гектар бүртүзүлгө чорутуу-биле чедимкиниң ажилдары мал болгаш чер ажыларын продукциязын бүдүрерин көвүдөдирин чугула чүтү болуп. Танды районунуң тарыла шадери өн-не хей хөрүлүг, колхозтарын агаар-бөдүр байддары колдуунда чыгыс аай, бистин МТС-терин өн-не сайгарып техника-беле хандырылган турбүжө, бистин колхозтарында шадерин дүжүтүтү, чер ажылын продукциязын бөт-үнеси чыгыс аай эвээш, эвээштик, көвөйлүг болуп турар.

Тараа культууларын 1955 чылда дүжүдүлгө дугайында моон адаанда санна-рын ап көрөдөдөр:

Колхозтар аттары	Нийти дүжүлү (гадан центнер)	Хандырып турар МТС
Жданов аттыг	15,2	Балгазын МТС
«Революциянын чалбыжы»	15,3	
«Кызыл партизан»	17,1	Бай-Хаак
Ленин аттыг	14,4	
Калинин аттыг	14,5	
Сталин аттыг	8,0	
Буденный аттыг	11,3	
Тараа культууларын дүжүдүлгө колхозтарга мындагы мындагы байддарын чүтү-биле таймырлап болуру? Чамдык колхозтарын ууртукчулары, харын-даа чамдык агрономнар бешин мындагы мындагы байддары донат, өн-иштык чедимки-ни, чер хөрүлүгү баксыраан дээр мш-лаш мындагы объективтик дээр чыдагаан-нар-биле таймырлаарын орадажып		
«Кызыл партизан»		
«Революциянын чалбыжы»		
Жданов аттыг		
Калинин аттыг		
Ленин аттыг		
Сталин аттыг		
Буденный аттыг		

Устунде саннардан алган көөрө, продукциянын чыгыс чижээне күш-ажыл болгаш хөрөнгөлөр чарыгдалы бистин колхозтарында чыгыс аай эвээш, а чамдык колхозтарга өн-не эрттир хей болуп турар. Илчээрда, 1 центнер тарааны бүдүреринге күш-ажыл болгаш хөрөнгөлөр чарыгдалдары көвүдөөр түдүм-на колхозтун орулгалык эвээшээр, а күш-ажыл болгаш хөрөнгөлөр чарыгдалдарын эвээшээр, продукциянын бөт-үнеси чыгыс түдүм-на колхозтун орулгалык көвүдөөр, экономиказын быжыгар чүтө төлөөр, продукциянын бөт-үнеси чингедир дээр демеелди колхозтарга доктаамал күштелдир ужурулут бис.

Бир центнер тарааны бүдүреринге күш-хүнненин чарыгдалы Совет Эвилелинин мурнакчы ажил-агыйларында дыка эвээш болуп турар. Чижээ, Краснодар крайда Лобинский районун Ленин аттыг колхозу эрткен чылын 1 центнер тарааны бүдүреринге чарык күш-хүнненин бешин эвээшти чарыдаан. Продукциянын чарыгдалын эвээшдиринге мурнакчы ажил-агыйларын үгөтөр-чижээ, дүжүлгөдөн бистин колхозтарында калба-биле ажилдары чугула.

Ногааларын база картофельди бүдүрерин көвүдөдиринге партия болгаш чазак улуг кичээттейин салып турар. «Картофельди болгаш ногааларын бүдүрерин ба-за белектерин көвүдөдир дугайында» СЭКП Тен Комитетинин болгаш ССР-нин Министрлер Чөвүдөдирин 1956 чылдын январь 30-де доктаанан Бугулар картофельди база ногааларын белектер болгаш садып алыр өрткөдөр бөдөн. Илчээрда, картофельди база ногааларын бүдүреринге колхозтарын болгаш колхозчуларын сонугурамы ам дыка улгаткан.

Илчээрда, картофель болгаш ногаа ажил-агыйны бистин районда ам-даа эки сайыравайн турарын, чер ажылын өн-не чугула культууларын бүдүреринге чарыгдалар хей, а азыр орулгалар эвээш болуп турар деннелдери өргөжөп чугула. Картофельди болгаш ногааларын бүдүреринге чарыгдалдарын эвээшээр, ол культууларын азыр орулгаларын көвүдөдиринге аргалары колхоз бүртүзүлгө бар турбүжө, 1955 чылда бистин район-га бүртүзүлгө чүтүлө 65 центнер но-

гааларын болгаш 52 центнер картофельди алган. Оң түннелинде картофельден болгаш ногааларын 117 муң рубль тогаралык болган бис. Бир центнер ногааларын бүдүреринге 10 күш-хүннени, 22 рубль, а картофельди бүдүреринге 1,6 күш-хүн. 3 рубль 20 копеек чарыгдалыган. Илчээрда, 1 центнер картофельди болгаш ногааларын бөт-үнесин ыракта бедик болган. Илаңгыя, картофель база ногаа ажилында күш-ажыл болгаш материалдык чарыгдалдар «Кызыл партизан», Ленин аттыг колхозтарга дыка улуг. Чижээ, «Кызыл партизан» колхозка 1 килограмм ногаанын бөт-үнеси 3 рубль оң түннелинде ол колхоз ногаа ажилында 50 муң рубль тогаралык болган.

Улуг-Хем районунуң «Күш-ажылын хосту» колхозунун чурт дөвөсээр, агаар бөдүлгө бистин районун чурт дөвөсээр-ринден болгаш агаар бөдүлгөдөн барык мындагы улуг турар, илчээрда ол колхоз 1955 чылда 1 га черден-не ногааларын 216 центнер ортума дүжүлгө чедип алган. Илчээрда, бистин колхозтарыны, эрткен чылын өн-не эвээш дүжүтүтү ногааларын ажаап алган: Жданов аттыг колхоз ба бүртүзүлгө 42 центнер ногааларын, «Революциянын чалбыжы» — 80, «Кызыл партизан» — 60, Ленин аттыг чүтүлө — 35, Калинин аттыг — 139, Сталин аттыг — 52, Буденный аттыг — 72 центнер.

Картофельди болгаш ногаа культууларын дүжүдүлгө бисте өн-не чыгыс болуп турарын, оларын бүдүреринге чарыгдалдарын улуг болганын чыда-лааны чүдөл дээр, бо культууларын агротехниказын чуртунарын бистин колхозтарында өн-не чыгыс боттангылар турарында болуп. Ногааларын өстүреринге ирик-өдөк саважыгаштарын бисте болдуунда ажилдавайн турар, а ол мынша картофельди олуртуурун мурнакчы ар-галары база ыракта чыгыс ажилынын келген. Картофельди болгаш ногааларын өстүреринин мурнакчы аргаларын калба-биле ажилдап тургаш, картофельди ба бүртүзүлгө 150—200 центнер дүжүтүтү, ногааларын ба бүртүзүлгө эвээш-ле дээр 200 центнерин ажаап алдыр — бистин колхозтарынын чугула сорулгалы болуп турар. Илчээрда бистин колхозтары-

ныстын картофель болгаш ногаа бүдүреринге чарыгдалдары ам эвээшээр, бо культууларын орулгалар көвүдөөр.

Көдээ ажил-агыйны шийтирилг дээр дугайында партия болгаш чазактын салган сорулгаларын амырдалга бот-тандырар дээр социалисттик чарышты калбартышкан, районун ажилчы чонна-рын көдээ ажил-агый продукциязын белектеринин күрүнө планнарын 1955 чылда хуусаа бетинде күүсеткен. Илчээрда, 1954 чылдазыннан 160 муң пуд хей тарааны болгаш сүтү 25 хуу, эгити 20 хуу, дүктү 10 хуу хей кылдыр күргө-нөөс дужааган.

Районун экономиказынын кол адыры — мал ажылынын хөгжүдөс оожум чоруп турарын бистин колхозтарында болгаш совхозтуу мал ажылын анал-изин көргүзүп турар. Малдын баш санын өстүрерин планн, өрткөн чылын нийти-зи-биле күүсетинген-даа болза, саар инек-терин өстүреринин планы чедир күүсетин-

мөн. Төрүтүр малдарын кымыраактын болгаш төртүтүгөн чаш малдарын өлүп хораар чоруту бистин колхозтарында хей болуп турар. Чижээ, эрткен чылын колхозтарын алган чаш башааларын 18,2 хууу өлүп хораан, ол чорук ылаңгыя Жданов аттыг, «Революциянын чалбыжы» болгаш Буденный аттыг колхоз-тарга хей болган.

Мал ажылы болза, колхозтарын экономиказынын кол адыры болуп турар тө-лөөдө, оларын алыр бүгү орулгаларын үш хууаарга ийи кезең мал ажылы бээр ужурулут. Илчээрда, колхозтарда мал ажылын продукциязын ам-даа чы-гыс, мал ажылын продукциязын чыгыс хемчээлине күш-ажыл болгаш хөрөнгөлөр чарыгдалдары дыка бедик болуп турар. Чижээ, эрткен чылын райо-нун мал ажылы нийтизи-биле орулгалык эвээш, а карылгалык болган. Ол дугайында моон адаанда саннар тодаргай херечилеп турар:

Мал ажылын адырлары	Орулгалын түнү (муң рубль-биле)	Каржанын түнү (муң рубль-биле)
Мыйыстыг бола маа-дың талазы-биле	—	835,3
Хаван ажилы	33,9	—
Хой ажилы	—	166,7
Куш ажилы	—	13,5

Бистин колхозтарында хаван ажил-ында мал ажылын өскө бүтү алырларын таралык болганын чыда-лааны чүдөл дээр, мал ажылын продукциязын бүдүреринге чарыгдал-тыннып турар хөрөнгөлөр хей болуп турарында. Бистин районда чыгыс-ла колхозтун — «Революциянын чалбыжы» көдээ ажил-агый артелин Марачевка сүт-бараан фермасы 38 муң рубль орулгалык болган, а ол колхоз-биле бир дөмөй байддары турар хиреде-ле Калинин аттыг көдээ ажил-агый артелин сүт бүдүреринге 80 муң рубль карылгалык болган. «Революциянын чалбыжы» колхоз-ка деннээр Калинин аттыг колхоз бир инектен сүтү 1,5 катап эвээшти саап алган. Бир дөмөй байддары турар ол ийи колхозтарын мындагы мындагы болгаш чыдагааны чүдөл? «Революция-нын чалбыжы» колхозта малды ажаап, чедимип турарында базага Калинин аттыг колхозта малдын ажаалгазын бол-гаш чедимип дика багай органи-заастаанында. «Революциянын чалбыжы» колхоз 100 килограмм сүтү бүдүреринге 77 рубль чарыгдан турда, Ка-

линин аттыг колхоз 122 рубль чарыг-дан.

Оң-биле чергелештир, инектерин продуктуу улам-на бедиринге, сүт бүдүреринге үндүр чарыгдалдарын эвээш-диринге ажилдап болуп аргалар болгаш курлавырлар «Революциянын чалбыжы» колхозта база ыракта чыгыс ажил-агый турарын деннелдээр херек. Сүтүн бөт-үнесин доктаамал чингедир төлөөдө, бирги ээлчегде инектерин продуктуу шийтирилг бедирин, сүтүн сан-учеула үндөсүн-биле чурумчулар өргөжөп чугу-ла. Ажил-агый чылын дүжүлгөдө бир инектен 1100 литр сүтү алыр, ол ам-даа дыка эвээш, а оон-даа хей сүтү ап болуп дээрин боттарына болуп көр-дөр, илчээрда 2500 литр чедир сүтү берип турар инектер бистин колхозтары-ныста бар болгай.

Көдээ ажил-агыйнын ажилдап черле-ринин 100 гектарына онааштыр малдын саны болгаш мал ажылын продукция-нын хемчээли эвээш болуп турары — колхозтарын орулгаларын кулу болуп турар чыдагаанынын бирээш ол. Оон чижээ моон адаанда саннардан көрүп болуп:

Малдын чүзүлгөсүн болгаш продукциязын	Жданов аттыг	«Революциянын чалбыжы»	«Кызыл партизан»	Калинин аттыг	Ленин аттыг	Сталин аттыг	Буденный аттыг
Мыйыстыг бола мал (баш-биле) 100 гектар онааштыр	6	4,1	3,5	3,7	1,2	4	2,5
Оң иштинде инектер	2	1,2	1,2	1,3	0,5	1	0,8
Хой	18	19,6	25	16,9	4,9	20	18
Хаван	8	7,3	7	8,6	6,7	6	6
Куш	38	60	31	8	5	37	10
Сүт (литр-биле)	1810	1286	742	931	202	546	431
Эгт (центнер-биле)	2	3,7	3	2,2	0,88	2,1	0,8
Дүк (кг-биле)	4,1	3,5	3,9	18,4	9,2	31	0,2

Дүк болгаш эгт бүдүреринге бөт-үнеси бистин колхозтарында эрткен чылын дыка улуг болган. 1955 чылда 1 центнер дүктү бүдүреринге районунуң колхозтары моон адаанда күш-хүннени болгаш хөрөнгөлөр чарыгдалы: Жданов аттыг колхоз 151 күш-хүн, 405 рубль, «Кызыл партизан» — 160 күш-хүннени, 658 рубль, Сталин аттыг — 227 күш-хүннени, 427 рубль, Буденный аттыг — 243 күш-хүннени, 513 рубль, «Революциянын чалбыжы» — 265 күш-хүннени, 835 рубль, Ленин аттыг — 270 күш-хүннени, 1169 рубль, Калинин аттыг — 375 күш-хүннени, 804 рубль.

Дүктү бөт-үнесин ол хире улуг болуп турарын чыдагааны чүдөл дээр хойдан алыр продукциянын ам-даа чыгы-ында (район бир хойдан ортума-биле 1,8 кг дүктү алган), дүктү колхозтарын хей кезинде ам-даа хол хачыны-биле кыргып, кыргылданы чылда чүтүлө чыгыс удаа чорудуп турарында болуп. Бо чедимиптерин шийтирилг-биле чылдары чугула.

Мал ажылын бедик орулгалык адыр-ларын бирээш хаван ажилы. Илчээрда бистин колхозтарынын хаван ажил-агыйны мыда мал ажылын кол адыры болгаш турар ужурулут. Хаван ажилын хөгжүдөдир бүгү-ле аргалар бистин колхозтарында бар. Хаванарын чедимиптерин белектеринин үер дестери бисте чедип илчээрда, хаван ажилы колхозтарда болуп чорутуу-биле хөгжүдөй турар, хаван ажилын орулгалары ам-даа чыгыс, хаван эгитин бөт-үнеси улуг болуп турар. Мал ажылын бо чугула адырын орулгаларын бедир төлөөдө, хаван өстүрерин мурнакчы аргаларын болгаш дүжүлгөдөн калба-биле бедирдир чугула. Мурнакчы ажил-агыйларын дүжүлгөдөн ап көөрө, кыс хаванарын чыгыс оолда-сонгааралын болбас сорулгалы ол.

Продукцияны бүдүрерин көвүдөдиринге бүгү курлавырларны болгаш аргалары ажыглар

«Элегес» совхозтун директору эш БЕРСЕНЕВТУН саналынан

Продукцияны бүдүреринге чарыгдал-дарын эвээшдир дугайында чугула сорулгалары СЭКП-нин ХХ съездин бистин чуртувустун ажил-ишчилерин мурун-га салган. Ол сорулгалы боттангылар та-

лазы-биле хемчеглерин чугалажып көөр дээр чылдарын бистин экономикаын конференциямы районун экономикаын хөгжүдөдиринге улуг ужуу-дузалык болуп

БОТ-УН ЕЗИН ЧИИГЕДИРИ ДЭЭШ

турарын демгелээр чутула. Чугаа, кедээ ажыл-агыйын, бирги ээлчеге мал болгаш чер ажылынын хой чүүл нарын айтырларын хандыр, тодаргай өөренип көрбөй тура, кедээ ажыл-агыйын чедиш-кинниг ууртуура калган-даа болдунмас.

Бистин районун кедээ ажыл-агыйын анализин көргүскөн илеткелден алгаш көөргө, районун мал ажылы элээн хожуудашкынныг болуп турар-дыр. Мынчанга мал ажылын хөгжүдериңе, бирги ээлчеге оон продуктууун шийтирилг бидеринче, ол сорулгаларын күөсүдиринге бар иштиги кураагыларын болгаш аргаларын калбаа-биле ажылгаарынче кичөөнгейн салыры эргежок чутула.

Бистин совхозтун мал ажылдакчылары күрүлгенин берип турар уугу дузаламчы-зынын азында мал ажылынын талазы-биле өрткөн чылын чамкы эки тарап-ларын чедиш алган, ылангыя бола мал болгаш хаван ажылынын көргүзүлгери беден. Чижээ, 1954 чылда совхоз бир саар инектен ортумаа-биле 1010 литр сүтү алган болза, 1955 чылда 2188 литрн алган.

Мурдундагы чылдарда денээрге бистин хаван, хой ажыл-агыйларымыс өрткөн чылын оругалыг болган. Мал ажылынын ол көргүзүлгери чедиш алыр-ларга калдык чүдүлөр биске дузалаанмы? Бир чүдүлө малга чөмөр белеткээрин күш-тедиргенинче. Ол дээрге, мал ажылынын продуктууун бидеринин шийти-рилг чүдүлү болур. Ылангыя, кукуруза ышкаш беден дүжүтүт, хой оругалыг кулауларын тарымын өрткөн чылын калбаарын, ол кулаурада сиюстү белет-көөн чорук инектерин сүтүтүн, хаван-нарын продуктууун бидеринге шийти-рилг ролду ойнаар. Мурнуку чылдарда бистин совхоз мал чөмөрине бөдүн сүткөн колдуунда азылган, а сиюстү эвөөш азылган турган. Мынчаарга, мал чөмөрине хөгжөткөдөрүнүштерин бөдүн сүткөн белеткээрини аргазы-биле ажаап алырга оон малга хоолууг чорук чавыс, а оларын сиюс кылдыр белеткээр-ге химият хоолуу беден болуп турарын күтүрбөс бис. Чижээ, сүткөн кескеш бөдүнү-биле курдагы белеткээрге оон малга хоолуу 40-ден 70 ху чедир куула-лап баксыраар, а мал чөмөрине хөгжө-лөөр үнүштерин сиюс кылдыр ажаап белеткээрге оларын хоолуу 10-дан чүдө 20 ху чедир куулаар. Мынчанга, моон сонгаар мал чөмөрүн ажаап алырга колдуунда сиюс белеткээрине шийтирил-гү, тодаргайлаарга мал чөмөрине составын чазыттып кылдыр, шына-рын экилдип көвүдери белеткээр чуту-ла. Бистин кожанас Буденный аттыг колхозтун бола малынын продуктууун чавыс болуп турарын кол чылдаганын мадаа чижек кылдыр чуталган болур. Мал чөмөрүн ол колхоз четчир санын кылдыр белеткээр, а белеткээрине чөмөрүн шынары чавыс, оон ужурунда ында мал чөмөр саар инектерин чүдө хырын хогалдырып турар боордан башка, оларын сүдүн көвүдериңе дузалаайн турар.

Ийн чүдүлө бөдүвүстү ажыл-агыйын-ыста бар техниканын азылганын экилдип, мал ажылында хой күш кирер кол участоктарын механизастарын күштел-дирин бис. Ол чорук продукцияң бот-үнезин чигиндери шийтирилг ролду ойнаан болгаш моон сонгаар-даа чий-гыш чок ойнаарын демгелээр чутула. Үш чүдүлө мал ажылында учет, өчтө-чү.

Ийн чүдүлө бөдүвүстү ажыл-агыйын-ыста бар техниканын азылганын экилдип, мал ажылында хой күш кирер кол участоктарын механизастарын күштел-дирин бис. Ол чорук продукцияң бот-үнезин чигиндери шийтирилг ролду ойнаан болгаш моон сонгаар-даа чий-гыш чок ойнаарын демгелээр чутула. Үш чүдүлө мал ажылында учет, өчтө-чү.

Колхоз бүдүрүлгезинде артык чарыгдаларын шийтирилг кызырар

Калинин аттыг колхозтун даргазы эш МИХЕЕВТИН саналындан

Бедээ ажыл-агый продукциянын чавыс хөмчөөлүнө күш-ажыл болгаш хөргө-гилер чарыгдаларын эвөөдир — амгы үдө колхозтарын мурдунда турар эш чутула сорулгаларын бирээш. Бо сору-галары чийгилш чок, чедишкенин шийтирилг колхозтарын оругаларын улааттарында, оларын экономика-гич күч-шылдын быжылаарына шийти-рилг ролду ойнаар.

Артык чарыгдаларын кызырар про-дукцияң бот-үнезин чигиндери уугу илгити берип турарын барымдалаш, Кали-нин аттыг колхозтун баштаар чери административт-өргөл апаралынын артык чарыгдаларын сөөлүгү элээн кызырган. Колхозтун административт-өргөл апаралына мурдунда 60 кажи ажаап турган, оларын иштинде 20-ын кызырган бис, оон түнөндө колхоз 113 муң рубль түнүг оругалы камнап алган. Бирги ээлчеге колхоз даргазынын ордундагынын, сан-учет ажилдакчыла-рыннын артык штаттары кызырлан.

Ол артык штаттарын кызырган сөөлү-де ажыл-агыйнын участоктары чүдө эвээрден эвөө, харын ажыл-агыйнын чорударына килерин харысалгазы улам беден. Чижээ, мал ажылынын тала-зы-биле колхоз даргазынын ораакчыны киж мурдунда мал фермаларын өргө-лөдүлгөдөрүн хуузагелерин чамкы тава-рылгаларда хогаларлап, оларын харын-салгалыг болуп чорун куулаадып турган. Амгы үдө мал ажылында харысалгалыг

туң сандаргай турган чорун чылдап, оларын чоручуу болгаш мал ажылы-нын продукциянын бүдүрениңе кол ча-рыгдаларын эвөөдир, немелде чарыг-даларын кызырган бис.

Колхозтарын болгаш совхозтарын экономикаын өстүрениңе үнүш ажыл-агыйнын хөгжүдери база шийтирилг уугу дузалыг. Мынчаарга, бистин районун колхозтарын болгаш совхозунун өрткөн чылда алган дүжүдүңн ыракта хой дүжүтү моон сонгаар, ылангыя бо чылы — ССРЭ-нин улус ажыл-агыйнын хөгжүдери-нин алдыгы беш чыл планынын баштай-гы чылында ол болурунун бугу аргалары бисте бар. Бо чутула соругалы чедиш алыр-ларга бистин иштиги кураагыларымыс чечир.

Чер ажылын сайырадырында, оон дүжүтүн бидеринге, оортан хой оругаларын алыр-ларга бугу-ле эргежок чутула чүдүлери — амгы үнүг бодбаазырангай техникаын, хой санын хөгжөдөрүн күрүне биске берип келген болгаш берип турар. Тараа болгаш эске-даа кулау-ларын дүжүдүн дыка бидеринге бистин ховуларымыстын, шыналарымыстын бой-дус байдалы бүрүнү-биле тааржап турар. Дүжүтү бидеринге моон алаада хөмчө-лөдөр колхозтарга болгаш совхозга бот-таландар чогур: хамкытын мурдунда чүдө эки шынарыг үзүннери тарылгага азылган, чаксы тарылгага агротехни-ка чурумнарын шынгы сагымы, та-рылга шөлдери ээлчегтеринин систе-маны ботандырып болгаш шөлдери сүтүг-биле хандырын калбаары. Дүжүт азымкынын хуузазын шийти-рилг кызырар болгаш дүжүтүн чиди-рин уузуулары эргежок чутула.

Чер ажылын продукциянын бүдү-рениңе хамарышкан чарыгдаларын колхозтарга болгаш совхозта дыка уугу болуп турарын илеткелде демгелээр. Ылан-гыя, колхозтарда болгаш МТС-терде бри-гадирлерин, оларын дузалакчыларын учеткитерин саны амгы үдө экин эр-тер хой, а ол хой артык штаттарын бөдү-рүдүгө амы эвөөш, харын-даа олар-нын шүүдөдө хой артык чарыгдалар үнү турар. Колхозтарга МТС-тен келген 1 комбайнер киж тарааны кестирин турар, оон долгандыр 5, чамкыта оон-лаа хой колхозчулар чыгып алгаш, чавыс комбайнын эдерип хүнээр фактылар кон-чү хой турган. Күш-ажылды мынчаар ор-ганизастарын ажыл эвөөш болуру кыл-га-даа билинбир. Ындыг артык чарыг-даларын кызырар, күш-ажылды эне-үр-түнөдөдү организастарын дугай-нда айтырын шийтирилгү үе келген.

Бедээ ажыл-агыйн ууртууун үнөш-көн биле экилдир, колхозтарын болгаш совхозтун экономикаын хандыр, то-даргай өөренип төлөөд, колхозтарда бух-галтеринин ажил-чорудуганын чоккы үдө шийтирилг экилдир, өдө тургу-зары эргежок чутула. Ылангыя, колхоз-тарын бухгалтери амгы үдө чедир ботторын колхозтарын экономикаын бөдүлүг билбестер, колхоз бүдүрүлгезини экономикайг айтырларын олар бичи-даа сонургаайн туралар. Чижээ, Буден-ный аттыг колхозтун бухгалтери болу-нун хоолуун экономикаын калбаа хөг-жүп турарын айтырларын сонургап көрбөй, а бодунга чыгырткан сан-учет ажилдакчыларын килерин келген сан чургаайларын санаарына өлжөш турар. Ол хиреде-ле үе колхозта бухгалтер үе-ду сандаргай байдала турарын демгелээр херек.

Бедээ ажыл-агый продукциянын чавыс хөмчөөлүнө күш-ажыл болгаш хөргө-гилер чарыгдаларын эвөөдир, немелде чарыг-даларын кызырган бис.

Административт-өргөл апаралын болгаш эске-даа артык чарыгдаларын колхоз баштаар чери моон сонгаар-даа улам кызырар өөренип көрүп турар. Ылангыя, кампаниялар үеңде повар-ларын дузалакчыларын болгаш колхозта иштилгелер чөмөрине чедирини артык ажилдакчыларын кызырар чуту-ла. Ол сорула-биле хой бажылар чери болгаш куняны чавыс черге тургуза-рын колхоз баштаар чери амгы үдө белеткен турар, мынчанга хой санын чөмөрине чедирин кызырар, колдуун-да чавыс черге белеткээр чөмөрүн машина-биле ховунун ажил-ишчилеринге чедир берип болур.

Мен бодан көөрүмге малчыларга күш-хүнүн төлөдөрүн хөмчөөл малчын кижини херек кырында чарыгалаан күш-ажылынын хөмчөөлүндө ыракта ажыл турар. Чижээ, малчын киж айнын иш-тинде ажилды кылган-даа бол, кылбаан-даа бол демейде доктаамал хой күш-хүн-нөд, ол ышкаш мал фермаларын эрге-лөдүр киж малчын оолдакшынын үеңде база-ла хой түнүг күш-хүннөд ол турар. Малчыларга күш-хүнүн төлө-рилг илгит системанын өдө көр дугай-нда айтырын хандыр өөренип көрү чутула.

Бруцеллезтүг аарыг инектерин ферма-

лары колхоз бүдүрүдө бар, ол инектерин ажаарына үнө чарыгдалар аажок уугу, а бруцеллезтүг инектерин фермаларында колхозтарга кирер оругаларын чок болу-турар. Мынчанга, эвөө чарыгдалары үнүдүр сорула-биле районда бруцеллез-

Мал ажылыңе кичөөнгейн угландырар

Жданов аттыг колхозтун даргазы эш ЗЯБРЕВТИН саналындан

«Бедээ ажыл-агый артелинин Уставы-нын болгаш колхоз бүдүрүлгезин база ар-телин ажил-херектерин өргөл башка-рында колхозчуларын инициативаын улам ыңай хөгжүдөр дугайнда» база «Колхозчуларга ай санында аваныс бөри-нин болгаш колхозчуларга күш-ажылын немелде төлөдөрүн дугайнда» СЭП Топ Комитетинин болгаш ССР Эвилелини Министрлер Чөвүленини 1956 чылдын март 10-да үндүргөн доктаалын бистин Жданов аттыг колхозтун бүгү бөжүгүнө-рин уугу сеткил ханымын-биле болгаш өөрүшкүл-биле уткуп хүлөп алганар.

Колхозтарын быжылаарынче болгаш колхозчуларын материалдыг чаагай бай-далын улам-на экилдиринче угланган партия болгаш чазактын бол доктаалын бөдүрүс бистин колхозтун баштаар чери ай санында аваныс бир күш-хүнне 2 рубль болгаш чартык килограмм тараа хөмчөөл-биле колхозчуларга берип агаалар.

Ай санында аваныс колхозчуларга берип агаалар сөөлүдө бистин колхозта байдал доран-на эки талазыңе эскерил-ген. Колхозчуларын ортуунда күш-ажылың сагыла-чурум мурдунда эне-не кошкаш турган, ал күш-ажылың сагы-ла-чурум экилгит турар. Мурдунда кол-хозчулар ботторын күш-хүннөдө хой акшаны болгаш продуктуу ап турарын көргөш, чамкы олутай, колхоз бөдүрүлгезинден бидеринде турган колхоз-чулар мал колхоз бүдүрүлгезинге шына-ла идекпейлг килерин турар апарганар, иштин-биле колхозчуларын күш-ажы-лынын бөдүрүлгүтүгү дыка беден, бистин колхозчуларымыстын сагыш-сеткил улам-на омак-сергек болуп берген.

Колхозчуларга ай санында аваныс бөдүрүс чорук эне-не чутула ажил-херек бо-луп турар, аваныс колхозчуларга ай санында тыпырыңе апрельден эгелеш шийтирилг кирер деп Бин-Хемнин бүгү колхозтарын шийтирилгээр. Бо чутула хөм-чөгелерин бистин колхозтарымыска база ажил-агыйы бөдү-биле чоккы үдө бот-таландары эргежок чутула. Колхозчуларга аваныс ай санында бөдүн ажыл-агый-кы бөдү-биле ботандырап чорук күш-ажылың бүдүрүлгүтүгү бидеринге, колхозтарын экономикаын өстүрениңе болгаш колхозчуларын материалдыг хөргө-лөдөрүн хандырында илгити бээр дээрингиз чигинишкан турбас.

Бедээ ажыл-агый Уставын дугайында партия болгаш чазактын чутула чаа доктаалы колхозтарын болгаш колхозчу-ларын амдырында практиктиг уугу уугу-дузалыг болуп турарын боттарымыс көрүп тур бис. Чижээ, колхозчуларын бажынырын чанында хууда черлерин дугайында Уставтын мурдундагы не-гелдерин бөдүрүс бистин артелиңе ке-жигүү эш Шукотун азылгалына 0,35 га чери быжылаан берген турган, Шукотарын өдүлөдүн келжигүүнү шүптү 13 киж. Мынчаарга бистин колхоз-тун эске бир келжигүүнү азылгалына база 0,35 га чери быжылаан турган, а ол кижиниң өдүлөдүн келжигүүнү 2-ле киж — болу, кадайы, өдүлөдүн хөргөөн эски ам-даа колхоз келжигүүн эвөө. Мындыг азылгышын эвөө практи-каны өдө көр дугайында партия болгаш чазактын айтышкынын колхозчулар уугу сеткил ханымын-биле байырлап турар.

Бедээ ажыл-агыйн, ылангыя мал ажылынын продукциянын чавыс хөмчөөлүнө күш-ажыл болгаш хөргө-гилер чарыгдаларын бистин колхозта беден бо-луп турарын ол экономикайг конферен-цияга илгити демгелээр бодан мен. Ол чарыгдаларын эвөөдир талазы-биле бар кураагыларын тып, бүрүн азылгалары эрге-жок чутула. Бистин колхозтун мал чөм-дүргү ажилдаар.

Колхозтарын акша-хөргөдгилерин камналгалыг чарыгдаар

Банкнын район салбырын чээли инспектору эш ЗВЕРЕВТИН саналындан

Социализмдин үеңде улус ажыл-агый-нын, оон иштинде социализмдин бедээ ажил-агыйн хөгжүдөр херекке акшанын ролу кончүг уугу. Мынчанга колхозтарын ак-ша-хөргөдгилерин чөп ажилгаары, сан-хөвүн чурумун шынгы сагымы колхоз-тарын экономикаын быжылаарында, оларын оругаларын өстүрениңе, колхозчуларын материалдыг болгаш кула-тургү деңгелде соксаал чок бидеринге уугу уугу-дузалыг. Акша-хөргөдгилерин камналгалыг чарыгдалары дээрге, хөй-иниң социализмдин өнүг-хөргөдгилерин чавыс колхозтар-даа халас чарывас дээр демгел болур. Камналгалыг эвөө, кай-махаан чок чарыгдалардан кедээ ажил-агый артелиңде акша-хөргөдгилерин камналгалар сорула-биле колхозтарын а-ша чарыгдаларын банкнын талазында оларын агар-санарын дамчыштыр кон-трольдап чурумун тургускан.

Индыг турбже, чамкы колхозтарын ууртуучулар колхозтарын кассалары-на кирген хой түнүг ашкарларын банкы-

түг аарыг инектерин чавыс черге мөң-нөп тургузар бе, азыл канчаары дээр дугайында айтырны чоккы үдө өөренип көрөш, шийтирилг колхозтарын баш-таар черлеринден, районун ууртуу ор-ганизаццияларын негетинин турар.

нерин фермадан 40 километр ыракта турар Ажы деп черде белеткөөн, амгы үдө ол мал чөмөрүн чедиш алыр-биле 2 тракторларын мынар хүнү-не чорудуп турар бис, а оон карылазы дыка уугу. Мынчанга, илгит артык чарыгдаларын бөдүрүс төлөөд, моон сонгаар мал фер-мазын мал чөмөрүн чөмөгүнчө шийти-рилг бодан турар бис.

Кукуруза — малдын эне-не эки шына-рыг чөмөрүн белеткээрине эң беден дүжүтүг, хой оругалыг, белеткээрине эвөөш чарыгдал үнө кулаура болур. Оон тарылгазын калбаары, оортан элбөк дүжүтүг алыр чорук мал ажылын хөгжө-дөрине, хамкытын мурдунда малдын про-дуктууун дүргө бидеринге шийтирил-гү ролду ойнаар. Ындыг турбже, бистин, боттарымыстын өрткөн чылда ажил-агыйы эвөө боттарымыстын түнө-линде ол хире үнөлг кулаура болур кукурузанын тарылгазын болгаш оон дүжүтүн ажаап алышкынын дыка багай организастаан бис. Чижээ, кукурузаны кескеш, оон довузка, азыл-бүрү сипен-герге хоолуштур атыр баштаары-биле бөдүрүс оңгарларга алаа-ла шыгаш алган бис. Мал чөмөгүн кукурузаны мынчаар багай ажаарга оон шынарын чавыс болуру кымга-даа билинбир.

Бо чөмөгүн 1956 чылда катапта-вас болгаш кукурузанын тарылгазын, оон сиюс кылдыр белеткээрине бөдүлүг кичөөнгей салып уугурул бис. Биске дүжүтүг кукурузаны Таңды районун тараа тарып бүгү девисээрлеринге ас-турп болурун практика маргалдаа чокка баштап көргөсөн. Бо чылын кукуруза-ны мал фермаларын чанында эне-не кил шынарыг участка тарымын шийти-рилгээр бис.

Кукурузанын тарылгазын бистин бо-лгон колхозтарымыс колдуунда 1955 чылдан эгелеш чоруткан, оон ужурунда кукуруза бисте чаа кулаура, а кукуруза-ны канчаар тарымын, чайгы ажаала-зын канчаар чорударын, мал чөмө кылдыр канчаар белеткээрин элээн хой колхозчулар ам-даа эки билбейн турар. Мынчанга, кукурузаны шына тарымында, өстүрениңе, дүжүдүн ажаап алырга хоор бригадаларын ажилдакчыларын өөрлөдөр эргежок чутула.

Малга четчир санын, эки шынарыг чөмөрүн белеткээр дээрге, мал ажылын хөгжүдөрүн, оон продуктууун бидериниң бир талазы ол, а эске талазы чүдө дие, малды чыныг, чырык кажаалар-биле хандырында болур. Районун колхозта-ры, ылангыя бистин хоолуу боттары-нын малдарын эки шынарыг кажаалар-биле бүрүн хандырган деп чутулаан бол-бас. Оон ыңай бистин малчынын баш саны чавыс черге турбас, а чыл бүрдө өзүп турар. Малдын чамкы кажаалары-нын шынары багай, соок, эргилерден, күтүп кылганы чавыс ай эвөө. Оон ужу-рунда кышкы үдө мал аарып, өлүп хоораар, арып баксыраар болгаш эвөөш продукция бээр таварылгалар эвөөш эвөө. Мынчанга, моон сонгаар таарымчалыг черлерин хынамчалыг шийип, малга эки шынарыг кажааларын турары, бистин бүгү малчынырымысты чыныг бажынар-биле хандыран, оларын амылдуула-чуртталганын улам-на экилдир дугайында түргүчү сагыш салыры чутула. Бо сору-галын чедиш алырга МТС-терин тала-зында колхозтарга дузалаар уугурул.

Бистин Жданов аттыг колхоз районун миллион оругалыг колхозтарымыс бирээш, мынчаарга бистин бүгү колхозчуларымыс бөдүлүг төрөөн колхозунун эконом-казын улам-на өстүрүп, ол соругалын кү-сөдөрине иштиги кураагыларын кам-налгалыг ажилгаар, продукцияң бот-үнезин соксаал чок ыңигедир дээр шү-гөк чутула.

агарсанга килерилг, банкыдан дашааар чарыгдалар, оон туржук чамкыта сак-чү чурумунга каржы хажыдышкынынын бөдүрүс бээр таварылгалар бар. Чижээ, Буденный аттыг колхозтун ууртуучулары (даргазы эш Хоруг-оол) 100 муң ажил рубльди банкыдан дашааар чарыгдала, а банкыга өлгөр 30 муң рубль чазалан 2 чылдын дүрүзүндө төлөдөр турар. Колхозтарда киж күжү четчир турбже, колхозчуларын бөдүрүгөке бүрүн эвилде-вейн чыгаш-ла колхозта дашааар киж-лерин төлөдөр, баштаар черин болгаш бүгү бөжүгүнүн куралын шийтирип чокка оларга хой ашкарларын төлө-р, азыл аван бээр шы эвөө практиканы чам-ды колхозтарда амга чедир-ле ажилга-лар турар. Оон түнөлинде чамкы учумал кижилер колхозтарын хой ашканын ал алгаш уг-шгит чок чиде бээр таварылгалар база турган.

Колхозтарын сак-чө чурумун шак ыңчаар үрээр чорук колхозтарын эконо-миказын хөгжүдөрине чүдө моондактап

турар эвөө, харын колхозтарга уугу ко-ралды таварыштырып турар. Бажан колхозтарын ажа-хөргөдгилерин камна-ла чок чарыгдал, сак-чө чурумун үрө-турга, продукцияң бот-үнезин калчап чингелерил ыңчан?

Колхозтарын акша-хөргөдгилерин кам-налгалыг чөп чарыгдалары дээр, колхоз-тун чавыс хөмчөөлү дээр демгел бис. Бирги ээлчеге колхозтарын даргалары болгаш кол бухгалтерлери чорудар уугурул. Оон биле черелештир, колхозтун чавыс ко-пее дээр сагыш-човангыр чоруктун бөдү-лүгү бүгү колхозчуларын кижиндер хө-рөк.

Бедээ ажыл-агый продукциянын чавыс хөмчөөлүнө күш-ажыл болгаш хөргө-гилер чарыгдаларын эвөөдир, колхоз-тарын оругаларын бөдүлүг төлөөд, сак-чөвүн болгаш камналгалын чур-мун шынгы сагымы негетинин турар. Акша-хөргөдгилерин чарыгдаларын колхоз баштаар черин шийтирилг бөдүрүс ба-гында агар санын дамчыштыр ботталыраар уугурул.

Амгы үдө бистин чуртууастун колхоз-тары партия болгаш чазактын доктаалын бөдүрүс колхозчуларга ай санында аван бөдүрүс шыгып турар. Бо чутула хөмчө-болза, колхозтарда күш-ажылың сагыла-чурумун быжылаарыга, продукцияны

Малдын анызы-бүрү аарыларынга уугу демгелди күштелдирер болгаш малдын хорамчанын болдурбас

Районда малдын кол эмчизи эш ПЕТРУШКИННИН саналындан

Малдын анызы-бүрү халдаарын аары-ларынга уугу, малдын өзүп хоораар чор-тун бөдүрүс дээр районда мал эмчилери база мал эмгелгезиниң пунктулары элээн хөмчөгелерин ол чорудуп келген болгаш чорудуп турар. Ылангажог, районун мал ажылынын анализин көргүзүп тур-тары болза, чамкы колхозтарын кара-зынын барык ортаа кезин мал ажылындан үнгөн, а мал ажылынын оругалары элээн хой колхозтарда чарыгдаларын дуглап шыдаарын турар.

1955 чылда бистин районун колхозта-рында малдын, ылангыя чаш малдын аарыгдалар болгаш эске-даа чылдагана-рандан өзүп хоораар чорук эвөөш эвөө, колхозтарын төртүтүн 1450 бызаала-рын 18,2 хуузу өлгөн. Бо талазы-биле Жданов аттыг, Буденный аттыг колхозтар-ныг катарлы уугу болуп турар. «Револ-юцияң чалыныс» колхозтун Мара-чевкада бруцеллезтүг инектерин 20 ажил бызаалары өзүп хоораан.

Малдын аарып болгаш өзүп хоораар чорутуун кол чылдаганын чүдө дие, малдын ажаалазынын болгаш хөмчөгелер-иниң чөмөгүн, мал кажааларын шы-нарын куулуунда болуп турар. Ажаала-зын багай, кажаазы соок, арган — мал аарычыл болур. Мал кажан четчир санын эки шынарыг чөмөгүн, кышкы үдө чы-лыг кажаалыга илгит-ла беден аарбас, а бир эвөө аарза-даа мал семс-шыракта оон организм аарыга беден алынас бол-бас оон экиртит амыаар беден болур. Мынчанга малдын аарыларынга уугу хөмчөгелерин чорудары-биле хөмчөтүр, малдын, ылангыя төрүүп четкен уугу малдарын база чаш малдарын ажаала-зын болгаш хөмчөгелерин бөдүлүс арга-лар-биле экилдирингиз кичөөнгей салыры эргежок чутула. Мынчаарга, районда мал эмчилери болгаш зоотехниктерин чөмөгү ажилдап турарын баа демгелээр херек. Малдын халдаарын аарыгдаларына уугу

КОНФЕРЕНЦИЯНЫН СЮМЕЛЭЭРИ БОЛЗА:

Күш-ажылды болгаш материалдыг хөргөдгилерин эне-эвөөш чарыгдал тур-гаш, кедээ ажыл-агый продуктуларын бөдүрүн көвүдөдир дугайында айтыр-ларын Таңды районун экономиктиг конференция чуталаанып көргөш, даразын-да чүдүлери сүмөлөп тур:

100 га ажилгал шөлгө хамарыштыр продукцияны алырын амгы туруп турар экономиктиг көргүзүлгери-биле кады колхоз учедунун практикаын планныг экономиктиг көргүзүгүн — продукцияң чавыстың хөмчөөлүн бөдүрениңе күш-хүннөд болгаш материалдыг хөргөдгилерин чарыгалын санаарын негетерип кирир.

1956 чылда доктааткан бөдүрүлгө планнарыга болгаш орула-чарыла систе-маларыга үндөдүр, продукцияң анызы-бүрү хөмчөгелерин планныг бот-үне-зин доктаадыр болгаш оон чигелдизин бүгү-ле хөмчөгөр-биле чедиш алыр.

Фермалар, бригадалар, бөдүрүлгөдөрүн тус-тус участоктарынын талазы-биле база кол-кол ажилдакчыларын: саанчыларын, хойларын, куш, хаван ажаакчыларын болгаш эскелерин-даа талазы-биле күш-ажыл болгаш материалдыг хөргөдгилер чарыгдалар

А. И. Микоян Ханойда барган

Республиказында Онза болгаш Бүрүн эр
гелиг Элчини М. В. Зимянин, Совет элчи

Оч чөриң шыгы-биле 14 шах 50 минута турда самолет аэропорттун вокзалынын бажының чыныга жуууп келген чонупка. Утказар диниятти алын чак турда, А. И. Микоян самолеттан унуп келген.

Вьетнамнын Демократтыг Республикаынын Премьер-Министри болган Даштыкы херектер министри Фам Ван Донг А. И.

Имкониён-и боғиш Ш. Ғ. Рашидов- биле чыгыш-чагайи-биле медреселер, Вьетнамын Демократик Республикасы- нын аэропортга чейин белген күрүге бо- гаш политикти ажидаччылары, Ханой- да дипломаттыг төлзе черлерини баш- тынырын озарга таштыштырган.

Бичи уруглар А. И. Микогаи чектер- кеп туускан. Шериг оркестри СССР-ниг боғаш Вьетнамын Демократик Респу- бликасыны күрүге гимнлери кутускен. А. И. Микога биле Фам Ван Донг хүндү- түүсүлүк, бичи уруглар.

Имкониён-и боғиш Ш. Ғ. Рашидов- биле чыгыш-чагайи-биле медреселер, Вьетнамын Демократик Республикасы- нын аэропортга чейин белген күрүге бо- гаш полититик аажылачылары, Ханой- да дипломаттыг төлзе черлеринин баш- тынырын озарга таштыштырган.

Бичи уруглар А. И. Микоян чектер- кеп туускан. Шериг оркестри СССР-нап боғаш Вьетнамын Демократик Респу- бликасынын күрүге гимнлелрин күтүсеген.

А. И. Микоян биле Фам Ван Донг хүндү- түүсүлүк, бичи уруглар бичи уруглар

ГЭТҮҮН чудагзы

Совет чыңал талөөрүнөң Виетнамга белгиле калгачымыз уулз узур-улаалымыз дээрлениге виетнам улус бугуралды; калгачыныкы талыб, чангыс зай, калгач-рышпас, демократтыг болгач чечетелин турар Виетнамны тургузар дашт виетнам улусузун чолгуг демселениге куштерини чач унер догу болуш турар Виетнамны болгач Совет Эвилелинине улусузун чолгуг

аразында туруп турар найыралдыг карыла-
зааларны улам-на быгытлаар.

Менге, бузулбас ыгытма-совет найырал
быгыттып туруун! (Динмитиг, ургүлчү-
ледиг адыш чашмашыкыны).

Ооң соонда А. И. Микоян чүөс чугаа-
лаан.

Ы.ИҢ чугааы

ыңайгы хөгжүлдесин ханырары, чөпчүт
амырлардыгы материалдыг болгаш куль-
туралык динедиг көлүөсү. Денева тутуу

жугаларыга үндөөлөштө демократтык
хостуг сонгулдарынын аргаы-биле боду-
нун чуртуну тайбын кыттыгышканына
челип алыры болур. (Динимтиг адыш час-
каашкыны).

Вьетнам улустуг болашт бүтү дөлөтөг
тайбынныг дөгө-ажыктарынага таларыш-
тыр ол чаагай сорулгаларны чедишкни-
ниг боттаныларыныры Совет жазкыты
болашт ССР-нича улаустарыны ежуе-заш-
ды Силерге күзүп түр мөш. (Динимтиг
үргүлчүлөдиг адыш часкаашкыны).

Совет азаматтары чүс мүн азыг кичи
уттаан.

О

ыяштарны камгал дугайында

49 чылдын апрель
билелин Кутсеки
ерт өжүрүнгө х
нын кыйгыткары

тус Комиссарлары-
де доктанын өзү-
рбас болган оюн-
де ашкын чөпнр
сөвчи компетиниң
үр үени ерт аймыл-
чөпнээрели чөк-
маатылар аргазге
болган тараа хоор-
чурулга.

тияларны административияларның бирезингизге чейир шифрафазар кавар кавар-ажыгыга урвон тавышлагалар хойбулуа тускай а

7. Орт уягыч кавар херекселдер хууда харыналарга болгаш организа чударынта кузав

8. Азга ютте

10. Бөшкитпиг
соонда күштүг бол

А. Н. Микоянин уткууру-бизе аэродром-
ССР-нын Вьетнамин Демократиян
спубликасында Овза болгаш Бүтин ар
гичи Залини М. В. Зимианин, Совет аск
ринин ахылдачылары, Ханойда өлк
а дипломатиян төлзе черлеринин баш
чынары база чедип келген.

Вьетнамын Демократик Республика-
нын Премьер-Министри болгон Лашты-
н хөкөрөт министир Фам Ван Донг А. И.
Маяков-биле болгаш Ш. Р. Рашидов-
ле чыгыш-чагайыш-биле менчилешкен,
ветнамын Демократик Республиказын
аэропортка чедик келген күрүнө бол-
гон политиктиг аймакдачылары, Ханой-
дипломаттыг төлөз черлеринин баш-
чылары алдаа сазымчылар.

Баччи уруглар А. И. Микоянга чечектер ий туусалар. Шерин оркестри ССР-нип гаш Вьетнамцип Демократтиг Республикасынын куруне гимнилерин куесткен.

И. Микоян биле Фам Ван Донг хундуг таньнымизин баары-биле орткен.

Фам Ван Донг микрофонга чедип келди, чүве чуугаалаан.

ТУН чуугааы

ру националлар Сигерте болгаш совет руска ай-сеткил катыштыномугааынын

жаш найырдың ийг салып-сөткәлиң,
көтерге болган бүгү чурттарың уаусу-
нама боттарыңа хостагам дөмб дөм-
бөсө сыйрып каттыкшыгыңны орун-
туу берген ады-лума сөмб уаусука
кытам уаустуу кыызгаң чок бузурдөң,
иңи өөрүп чөтпириникиңа ууз алдар-
ла жергеилеп тур. (Адыш часмаашы-
кы).

Сөмбө чазак төлөзөриниң Вьетнамга
көргө кайтамчы ууз уаур-дузамың
өргөңгө кайтамчы ууз бузурдөңгө: бо

лешиктин тазыы, чатыгы ай, хамзашпас, демократтыг болгаш чечетелин турар Вьетнамны туругуар дээш вьетнам туугун чөптүг демиселенге күштеринга үгөр дээр булу турар Вьетнамнын болгаш Совет Эвлияленге даустарынын азында туруп турар найырадыг хары-лаарын улам-на быжыгаар.

Мянгте, бузулбас вьетнам-совет найыра-жыныгын туругун! (Диямтитиг, үргүлүм-дүмгө адыш чаксазынымы).

Оон соода А. И. Микоян чүгө чүгээ-

ЫН чөгүгээ

тайгы чөгүлдөөн хандыран, чоңнуу
мүдэрлэгийн материалд болгаш куу-
руу дөппөнн көдүрн, Женева дугу-
р-лагарына үндэслээш демократт
стүг сонгуудаларын аргазы-биле болу-
н чүртүнү тайбын эаттыгмышыны
тай азыр болур. (Динмитиг адыш чаш-
чыны).

Вьетнам улустун болгаш бүгү дөлөгөйдө

йонының эе-ажыктарына таарыш-
ыр оз чаагыл сорулгаларны чедишкни-
г боттандыларынары Совет чазакты
агаш ССРЗ-ниң улустарының өмүнээли-
и Силерге күзеп тур мен. (Димиттий,
гүчүлүлелиг адыш часнаашымы).

Совет аалчыларыны чүс муң ажыг киж
гаан.

ОБ

чылдың апрель
алия Күсөкчи
Комиссары-
доктаанын суу-
т болгаш оон-
жылчы чөпөр
ни комитетиниң

УУРТУЗУУНУН ЧЕШМЭ

5. Аялга ёрттерин төдөсүрүн аярганың тыг киж-ажыг хүнүн—15 рубльге төдөсүрүн—

6. Бо шитпигиниң тыларың администрацирнин бирезинге төдөсүрүн шифтрааң азы заар күш-ажыга (өрүзөн таарылагаларга, хоолду тусай айыг-)

7. Өрт үчүн чаралар угуу херекселдери-би хууза харылаарын бг бгташт организаци чгларанта хуэзедир.

8. Азрга өрттери-бгтивитг удуруту-бгдгчыз өт Козленго (К. автономут бгбшт эш Михайлов бгбшт пгчглынт өт Ворон организгтаар.

9. Бүгд уулу хөм
сэдэвчин тхьнадаа
атгийн область эр
райсоветтерин күс
10. Бо шийтин л
соонда күштү болур
висээрлге ийи чыл

Облкүүско
Облкүүссомн
гезин күүседи

Информация гезитизирин — 3-88 чалыкы

**Великобританянын
Компартиязынын XXIV
сездызинин жыйтынганы**

ЛОНДОН. Великобританиянын Коммунист партиясынын XXIV сездыги март 0-де Лондондун Баттерси районуна кытканда. Бадылаар богаш чевудер иргелг 700 ич тезелер сезиде озур-уу турар. Сезидин Великобританиянын компартиязынын куескеи комитетинин иргизи Уильям Галлахер айткан. Он онда Великобританиянын Коммунист партиязынын чингине секретары Великобританиянын Коммунист партиясынын XXIV сезидинге отчет излеткди кирди.

(СЭТА).

МАРОККОҢУҢ КОММУНИСТИК
ПАРТИЯСЫНЫҢ СЕКРЕТАРЫ АБД-ЗЪ-
КРИМ БЕН АБДАЛЛАДЫ ӨЛҮГЕННИ

ПАР.Ж. «Юманите» солунунда дыйна-
нып турары болза, март 31-де Касабланга-
га Мароккоңуң Коммунисттик партиясы-
ның секретары Абд-зъ-Крим Бен Абдалла-
м өлтүргөн. Ол өлтүрүчү чорук болза,
эволюционерлерин даалганын бугуар
дедил чоруп турар өлтүрүчү дээрбе-
делерин козуланд болган дээрин солун
ытып турар. Абд-зъ-Крим Бен Абдаллам
өлтүргөн чорук Мароккоңуң демократия-
ий-ниитиянын килеңеңшенини (СЭТА).

Шыдыраа талазы-биле бирги чер дээш

АМСТЕРДАМ, апрель 3, (СЭТА-нын сыйык корр.). Шыдыраа талазы-биле элестей чемпионунуң алын чедиш азыр кош маргаладаан дартку салымшыкчы- Пильник — Бронштейн, Сабо — Керес мариян салымшыкчына дүргенни-биле айымшаскан.

Гелдер Филд-биле салымшыкчыга

Смислов баг Пәнновун салымшы-
ныз аргентин шырларчы шагын әүти
турупкан 41-ги көште дүжүп берген.
Совет гротсейстерлер Петросан көш
пәсийиян ужузакшынын кончу
дүжүп берген. Петросан туршү талази-
ле алаң арыкшыны чедиң алган.
Пәсийий аштырыкшындан чапласа
дире апарган, ыччалса-лаз демексиде
диги чартымына Петросан багай ойнаан
алган. Струевский, б.Росов

Салымдын салымына башкалар эйин айыр-
кур таварышкан. Салымшыны сонгаар-
тынтган.

Апрель 2-де маргылаага Смыслов—
Петросинна, Петросин — Спасскийнин
ингаарлаткан салымшынынары төндүр
алдынтган.

Смыслов биле Петросиннын салымшыны-
ны Петросинна бир атык оол турда
ингаарлаткан турган. Ынчалза-даа, Петро-
син бодунун шоолуг атык эвес күжүн
кытпап шылаачуу-биле оюн хайым

Мәргілааның дәрт салымшыкыннарынын союна мәргілааның муруула: мынсов 4 сызылган 3 санын, Брһншһй, Геллер болмш Керес — 2 чартык аннарылгы чоруп турарлар.

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

МАКУУСКОМДА
ар хемчеглер
туттурган хамаатылар күүсөмнар-
туугар хуусада айыткан күүсөмнарга
т өжүрүниге херектиг херекселли бол-
оэш эвес үениг аш-чөмин бодунга

криштирген хамаатылар чүгө ерттү алча элге келгенде (кайы-да таваргериниң таази-биле ачымдарын (заред-биле) оон чоруп болур.

эжүрениге киришкек чонунч ажы хамааржы турар органныр 8 шапчуну кемчөлү-биле 10 рубльге, аял-левирин дотастыр.

2—3 болтам 4 чуудерин уузан хамаа-таази-биле мон алаана хемчег-варыштырар: сагындырар, 100 рубль

30.

хоу хонхуудейд хуусаалыг алин чигтэй аймлыг чог хогруун дүүргийн нэгддэг, оог штрафын хэмжээг (тан).

иргэ чонну организастаар болгаш ертке мө чогуур үзидмө калдиргн турарын келдэ Советтер, колхозот даргаларыг-иларын бада бүүдүргүгн дүүрүг-а-

илдө мөмөсэлл организастаарын опера-а: обхүүтсөмүн даргалынн ороаа-омисиянын даргалн), ИХМ-ын Тымэ баагн бигэ, ороолдунн, талат бигн

Төв-Омск эргэлийнчлэн чухамхаа
нэг айма-агүйнчлэн эргэлийнчлэн
нөв составтгы область комиссизинчлэн

нөглөрн болгаш бө шийтширнчлэн бүт-
н болгаш хайгааралын гөлзө айма-
гэлийнчлэн, шагдза эргэлийнчлэн болгаш
комарнига дагуур.

нүу чарлаан хүнүнчлэн 15 тонуу болгаш
болгаш Тыва автономнуу областын де-
дүргүзүндэ күштүг булур.

нмнун даргасы А. ЧИМБА.

ун секретарьын хүлээд-
п турар А. ВИЛИЖАНИН.
ЭЛГАЛЫГ
ЯАНЫ 3—65.

РЕДАКЦИОННЫ АДРЕСИ: Бизил, Шетинкил кудумчузу, бажил № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторну 3—62, редакторну ораакчызын, иштики информация килдизини — 3—88, харысаалгаты секретарыни 4—98, партийжи амыдырал, пропаганда, улетшур болгаш транспорт, кезде амыл-агы килдизини 3—68, кувуто болгаш амынмал, чага килдизини база бухгалтерияны 3—65.